

Finantsinspeksiooni soovituslik juhend

Tallinn

16. detsember 2009. a

Investeeringufondi tingimuste muudatuse olulisuse hindamine

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspeksiooni juhatuse 16.12.2009. a otsusega nr. 1.1-7/56 Finantsinspeksiooni seaduse § 57 lg 1 alusel.

1. Pädevus

Finantsinspeksiooni seaduse (edaspidi FIS) § 3 kohaselt teostab Finantsinspeksioon riiklikku finantsjärelevalvet finantssektori stabiilsuse, usaldusväärsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

FIS § 57 lg 1 kohaselt on Finantsinspeksioonil õigus anda välja soovitusliku iseloomuga juhendeid finantssektori tegevust reguleerivate õigusaktide selgitamiseks või finantsjärelevalve subjektide suunamiseks.

2. Reguleerimisala, eesmärk ja kohaldamine

2.1. Reguleerimisala

Käesolev soovituslik juhend on kehtestatud investeeringufondide seaduse (edaspidi IFS) § 117 lg 2¹ lauses 1 sätestatud fondivalitseja kohustuse sisustamiseks ja selgitavate juhiste andmiseks.

2.2. Eesmärk

- 2.2.1. Juhendi eesmärgiks on tagada ühene IFS § 117 lg 2¹ lauses 1 sätestatu mõistmine ja luua hea tava, mis tagab investeeringufondi tingimuste muudatuste olulisuse hindamise. Juhend loob eeldused fondivalitseja poolsete kohustuste kohaseks täitmiseks.
- 2.2.2. IFS-s sätestatud fondivalitseja kohustus hinnata muudatuste olulisust teenib osakuomanike huve, sest osakuomanik, astudes fondivalitsejaga käsundussuhtelaadsesse võlasuhtesse, võib eeldada, et võlasuhte teisel poolel puudub piiramatult ühepoolne kujundusõigus.

- 2.2.3. Osakuomanikule võib tähelepanuta jääda IFS-s või ka fondi tingimustes sätestatud erisus, mis annab fondivalitsejale õiguse ühepoolset muuta fondi tingimusi ja tuua osakuomanikule kaasa täiendavaid kohustusi fondivalitseja ees. See võib põhjustada fondivalitseja ja osakuomaniku vahel arusaamatusi ning tekitada võimalikke vaidlusi ning tuua kaasa usaldamatust investeerimisfondide suhtes.

2.3. Kohaldamisala

- 2.3.1. Juhend kohaldub kõikidele investeerimisfondidele IFS § 1 tähenduses, kui seadusest ei tulene teisiti.
- 2.3.2. Juhend kohaldub fondi tingimuste muutmisel, tuues fondivalitsejale kaasa kohustuse hinnata muudatuse olulisust osakuomanike huvidest lähtuvalt.
- 2.3.3. Juhendi kohaldamisel tekkivate rakenduslike ja tõlgenduslike probleemide korral tuleb lähtuda mõistlikkuse ja hea usu põhimõttest, arvestades käesoleva juhendi eesmärki.

3. Fondivalitseja teavitamiskohustus

3.1. Fondivalitseja kohustus teavitada Finantsinspeksiooni

- 3.1.1. Fondivalitsejal on fondi tingimuste muutmisel kohustus igakordselt hinnata fondi tingimuste muudatuste olulisust, lähtudes osakuomanike õigustatud huvidest (IFS § 117 lg 2¹ lause 1). Arvestades asjaoluga, et fondivalitseja ja osakuomanikud on võlasuhetes, mis alluvad eraõiguslikule regulatsioonile, on vajalik tugevdada osakuomaniku teadlikkust fondivalitseja ühepoolsest kujundusõiguse olemasolust ja tehtavatest muudatustest.
- 3.1.2. IFS § 117 lg 2¹ lause 1 koosmõjus IFS § 117 lg 3 punktiga 6 sätestab fondivalitseja kohustuse fondi tingimuste registreerimisel esitada Finantsinspeksioonile muuhulgas:
- muudatuste põhjendus;
 - fondile ja osakuomanike huvidele avaldatava mõju analüüs.
- 3.1.3. Muudatuste põhjendus peab sisaldama hinnangut, millele tuginedes ja mis ajenditest lähtuvalt otsustas fondi nõukogu fondi tingimuste muutmise.
- 3.1.4. Osakuomanike huvidele avaldatava mõju analüüs hõlmab endas fondivalitseja kohustust esitada IFS § 117 lg 2¹ lausest 1 tulenev hinnang, milles peab kajastuma analüüs muudatuste olulisuse kohta osakuomaniku jaoks. Vastav analüüs on soovitatav liigendada alljärgnevalt ja peab sisaldama vähemalt allpool toodud:
- selgitust fondi tingimuste muudatuste erinevusele võrreldes seni kehtinud regulatsiooniga;

- põhjendatud hinnangut, kas muudatuse tõttu jäävad osakuomanikud oluliselt ilma sellest, mida nad õigustatult lootsid, tuues välja muudatusega kaasnevad võimalikud riskid;
- põhjendatud hinnangut, kas muudatuse tagajärjel muutub fondi ja osakuomaniku võlasuhe selliselt, et selle tõttu võib osakuomanik kaotada huvi lepingu edasise täitmise vastu;
- järeldust, kas fondi tingimuste muudatus oli osakuomanike jaoks oluline või mitte.

3.2. Fondivalitseja kohustus esitada osakuomanikule selgitusi

- 3.2.1. Fondivalitseja on kohustatud osakuomaniku nõudel esitama osakuomanikule omapoolsed selgitused tingimuste muudatuste olulisuse kohta. Selgitus tuleb osakuomaniku nõudel esitada vaatamata asjaolule, kas fondivalitseja loeb analüüsi tulemusel fondi tingimuse muudatuse oluliseks või mitte.
- 3.2.2. Punktis 3.2.1 nimetatud selgituse saamise võimalusest teavitab fondivalitseja osakuomanikke koos tingimuste muudatuste kohta teabe esitamisega IFS § 119 sätestatud korras.

4. Olulised muudatused

- 4.1. IFS 117 lg 2¹ sätestab investeerimispoliitika või osakutega seotud õiguste muutmise olulisuse hindamiskohustuse, sisustades seda IFS § 112 lg 1 punktides 3, 4, 6, 8, 13-17, 21 ja 23 nimetatuga. Samas, vastavalt sätte sõnastusele: *"[.../ arvestades eelkõige käesoleva seaduse § 112 [.../"]*, on loetelu jäetud avatuks.
- 4.2. Avatud loetelu toob fondivalitsejale täiendava hoolsuskohustuse igakordselt hinnata iga muudatuse olulisust. Fondivalitsejal on muuhulgas kohustus hinnata, kas üksikud mitteolulised muudatused kogumis moodustavad osakuomaniku jaoks olulise muudatuse.
- 4.3. Alljärgnev on näitlik ja mitteammendav loetelu Finantsinspektsiooni seisukohalt täiendavatest olulistest fondi tingimuste muudatustest. Loetelu eesmärk on soovituslik, et kergendada fondivalitseja otsustusruumi hindamisel, kas fondi tingimuste muutmine on oluline või mitte. Olulisteks fondi tingimuste muudatusteks võib pidada muudatusi, mis tulenevad fondivalitseja otsusest (va õigusaktidest tulenevad kohustuslikud muudatused) muuta fondi tingimusi ja mis:
- muudavad investeerimisfondi eesmärgi või olemust (nt muutub fondi liik IFS § 2 tähenduses);
 - muudavad olulisel määral investeerimisfondi investeerimispoliitikat ja investeerimispiiranguid, sh fondi investeerimispiirkonda, lubatava vara loetelu, riski hajutamise nõudeid jmt;

- põhjustavad investeerimisfondi ja seeläbi investeerimisfondi tüüpinvestori riskiprofiili muutumise;
- muudavad olulisel määral investeerimisfondi varade hindamise aluseid (meetodid);
- kehtestavad täiendavad piirangud osakute tagasivõtmisele;
- kaotavad osakuomanike üldkoosoleku;
- muudavad investeeringutelt taotletava tulu kujunemise aluseid (nt muudatused fondist tehtavate väljamaksete alustes);
- põhjustavad investeerimisfondist makstava tasu või tasude ja kulude kogupiirmäära suurenemise või ka fondi arvelt makstavate tasude ja kulude liikide loetelu laienemise;
- põhjustavad osakuomaniku arvelt tasuvate väljalasketasu ja tagasivõtmistasu suurenemise.

5. Jõustumine

Käesolev juhend jõustub 01.02.2010.

